

İlgili Kanun / Madde
5510 S.SGSKK /13

T.C
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU

Esas No. 2020/10-693

Karar No. 2022/767

Tarihi: 26.05.2022

- EL HALICILIĞI
- EL HALICILIĞI İŞLERİNE UZUN ERİMLİ SİGORTA KOLLARININ UYGULANMAYACAĞI
- EL HALICILIĞI İŞİNDE ÇALIŞMANIN YAŞLILIK AYLIĞI AÇISINDAN SİGORTA BAŞLANGIÇ TARİHİ OLARAK ALINAMAYACAĞI

ÖZETİ: El halıcılığı dokuma işlerinde çalışanlar hakkında yalnız iş kazaları ile meslek hastalıkları, analık ve hastalık sigorta kolları uygulanır. Ancak bunlar istekleri halinde malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları bakımından 85 inci madde hükmüne göre isteğe bağlı sigortalı olabilirler".

Söz konusu hüküm 06.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4958 sayılı Kanun'un 57. maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olup yürürlükten kaldırmaya yönelik yasama işleminin geriye yürütüleceğine ilişkin herhangi bir yasal düzenleme de bulunmamaktadır.

Şu durumda 09.07.1987–05.08.2003 (dahil) dönemi bakımından 506 sayılı Kanun'un 3. maddesinin II numaralı fıkrasının D bendinde belirtilen el halıcılığı dokuma işlerinde geçen hizmetin uzun vadeli sigorta kollarına tabi zorunlu sigortalılık olarak değerlendirilemeyeceği belirgindir.

İşe giriş bildirgesinde yazılı çalışma başlangıç tarihinin uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigorta başlangıç tarihi kabul edilebilmesi için çalışmanın da uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak geçmesi gerekir.

09.07.1987–05.08.2003 (dahil) dönemi bakımından el halıcılığı dokuma işlerinde çalışanlar kısa vadeli sigorta kollarına tabi olup uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmadıklarından, bunların bu işyerlerinde sigortalı oldukları ilk tarihin sigorta başlangıç tarihi kabul edilmesine imkân bulunmamaktadır.

Taraflar arasındaki “Tespit” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Kocaeli 1. İş Mahkemesinin davanın kabulüne ilişkin kararına yönelik davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekilinin istinaf başvurusu üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Hukuk Dairesi tarafından verilen istinaf başvurusunun esastan reddine dair karar davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekilinin temyizi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesince Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin dava dışı Mustafa Eldem’e ait işyerinde 02.02.1991 tarihinde işe başlayarak bir süre çalıştığını, dava dışı işveren tarafından 02.02.1991 tarihinde işe giriş bildirgesi verilmesine rağmen davalı Kurumun sigorta başlangıç tarihi olarak kabul etmediğini ileri sürerek 02.02.1991 tarihinde en az 1 gün sigortalı çalıştığını ve tüm sigorta kollarında sigorta başlangıcının 18 yaşını doldurduğu 07.03.1992 olduğunun tespitini talep etmiştir.

Davalı Cevabı:

Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK/Kurum) vekili cevap dilekçesinde; davacının iddia ettiği döneme ait çalışmasının mevcut olmadığını, davanın kamu düzenini ilgilendiren nitelikte olduğunu, çalışma olgusunun re’sen araştırılması gerektiğini ayrıca davanın hak düşürücü sürenin geçtiğini belirterek davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesi Kararı:

Kocaeli 1. İş Mahkemesinin 23.05.2017 tarihli ve 2016/277 E., 2017/171 K. sayılı kararı ile; davacının dava dışı Mustafa Eldem’e ait işyerinde 02.02.1991 tarihinde çalışmaya başladığına dair işe giriş bildirgesinin 07.02.1992 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal ettiği, davacının sigorta sicil numarasının 1991 yılına ait serilerden olduğu, bilirkişi raporunda işe giriş bildirgesindeki imzanın davacının el ürünü olduğu yönünde görüş bildirildiği, dava dışı işveren tarafından 02.02.1991 tarihinden sonra verilen bordroda davacının adının bulunduğu, bordro tanıkları Nurhayat Erdin, Hatice Meral ve Arzu Coşkun’un 1987 yılında işe başladıklarını beyan ettikleri, bu hâli ile davacının dava dışı Mustafa Eldem’e ait işyerinde 02.02.1991 tarihinde işe başlayarak bir süre çalıştığını, sigorta başlangıç tarihinin 18 yaşını doldurduğu 07.03.1992 olduğunun tespiti gerektiği gerekçesiyle davacının 37866.41 sicil numaralı işyerinde 02.02.1991 tarihinde en az 1 gün çalıştığını, sigorta başlangıç tarihinin 18 yaşını doldurduğu 07.03.1992 olduğunun tespitine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararı:

Kocaeli 1. İş Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekili tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Hukuk Dairesinin 14.03.2018 tarihli ve 2017/1594 E., 2018/420 K. sayılı kararı ile; ilk derece mahkemesi kararındaki gerekçeye benzer yönde tespit ve değerlendirmeler yapılarak davalı Kurum vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Hukuk Dairesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 30.05.2019 tarihli ve 2018/4593 E., 2019/4970 K. sayılı kararı ile; "...506 sayılı Kanunun 108. maddesi gereğince sigortalılık başlangıç tarihinin belirlenmesine ilişkin açılan her dava, sigortalılığın saptanması istemini de içerdiğinden, aynı Kanunun 79/10 maddesi kapsamında bir günlük çalışmanın belirlenmesi davasıdır.

Halı imalatı işyerinde 02.02.1991 günü çalışmaya başladığı yönünde hakkında düzenlenen işe giriş bildirgesi davalı Kuruma verilmesine karşın herhangi bir sigortalılık bildirimini ve adına prim ödemesi gerçekleştirilmeyen davacının istemi, sigortalılık başlangıç tarihinin tespitine ilişkin olup mahkemece yapılan yargılamada davanın kabulüne karar verilmiş, davalı kurum vekilinin istinaf başvurusu İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Hukuk Dairesi tarafından esastan reddedilmiştir.

Davanın yasal dayanağı olan 506 sayılı Kanunun 3. maddesinin II numaralı fıkrasına, 09.07.1987 tarihinde yürürlüğe giren 3395 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen (D) bendinde "El halıcılığı dokuma işlerinde çalışanlar hakkında yalnız iş kazaları ile meslek hastalıkları, analık ve hastalık sigorta kolları uygulanır. Ancak bunlar istekleri halinde malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları bakımından 85 inci madde hükmüne göre isteğe bağlı sigortalı olabilirler." düzenlemesine yer verilmiş, sonrasında 06.08.2003 günü yürürlüğe giren 4958 sayılı Kanunun 57. maddesiyle söz konusu bent ilga edilmiş olup yürürlükten kaldırmaya yönelik yasama işleminin geriye yürütüleceğine ilişkin herhangi bir yasal düzenleme bulunmadığından, şu durumda 09.07.1987 – 05.08.2003 (dahil) dönemi bakımından bentte yazılı nitelikteki hizmetin 506 sayılı Kanun hükümleri gereğince uzun vadeli sigorta kollarına tabi zorunlu sigortalılık olarak değerlendirilemeyeceği belirgindir.

Yukarıdaki yasal düzenleme ve açıklamalar ışığında dava irdelendiğinde, anılan Kanun kapsamında malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları bakımından 85. madde gereğince isteğe bağlı sigortalılık başvurusu bulunmayan davacının sunduğu yazılı belgeler karşısında uyuşmazlık konusu dönemde davacının, işverene bağlı olarak yerine getirdiği faaliyetin "el halıcılığı dokuma işi" niteliğinde olup olmadığı belirlendikten sonra, yapılan işin el halıcılığı kapsamında olduğunun anlaşılması halinde davanın reddine, aksi halde elde edilecek sonuca göre karar verilmelidir.

O hâlde, davalı Kurum vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Hukuk Dairesi'nin kararı, yukarıda yazılı nedenlerden dolayı bozulmalıdır..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

Kocaeli 1. İş Mahkemesinin 06.02.2020 tarihli ve 2019/224 E., 2020/36 K. sayılı kararı ile: 02.02.1991 tarihli ilk işe giriş bildirgesinin dava dışı işveren tarafından Kuruma verilmesinin davacının işyerinde 1 gün çalıştığına karine olduğu, tanık beyanlarıyla da davacının iş sözleşmesiyle dava dışı işveren nezdinde çalıştığına anlaşıldığı, emsal nitelikte olan sigorta başlangıç tarihinin tespitinin kabulüne ilişkin kararların Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 2014/25602 E., 2014/25876 K.; 2016/14756 E., 2017/352 K. ve Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 2016/277 E., 2017/171 K.; 2019/2215 E., 2019/775 K. sayılı kararları ile onandığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

Direnme kararı süresi içinde davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyumsuzluk; 506 sayılı Kanun'un 85. maddesi uyarınca isteğe bağlı sigortalılık başvurusu bulunmayan davacının dava dışı işyerinde 02.02.1991 tarihinde en az 1 gün sigortalı çalıştığının ve sigorta başlangıç tarihinin 18 yaşını doldurduğu 07.03.1992 olduğunun tespitini talep ettiği eldeki davada 506 sayılı Kanun'un 3. maddesinin II numaralı fıkrasına 20.06.1987 tarihli ve 3395 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen ancak 29.07.2003 tarihli ve 4958 sayılı Kanun'un 57. maddesiyle yürürlükten kaldırılan D bendindeki düzenleme kapsamında işverene bağlı olarak yerine getirdiği faaliyetin sadece kısa vadeli sigorta kollarından yararlanılmasını gerektirir şekilde "el halıcılığı dokuma işi" niteliğinde olup olmadığı araştırılarak yapılan işin el halıcılığı kapsamında olduğunun anlaşılması hâlinde davanın reddine, aksi hâlde elde edilecek sonuca göre karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

1 Ekim 2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun (5510 sayılı Kanun) geçici 7. maddesinin 1. fıkrasında; "Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı, 02/09/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı, 08/06/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunlar ile 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanun'un Geçici 20'inci maddesine göre sandıklara tabi sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiili hizmet süresi zammı, itibari hizmet süreleri, borçlandırılan ve ihya edilen süreler ve sigortalılık süreleri tabi oldukları Kanun hükümlerine göre değerlendirilirler" yönünde düzenleme bulunmaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 7. maddesi uyarınca, davanın yasal dayanağını oluşturan 506 sayılı Kanun'un 108. maddesine göre, "Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında nazara alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı, sigortalının, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihtir.

Tahsis işlerinde nazara alınan sigortalılık süreleri, bu sürenin başlangıç tarihi ile, sigortalının tahsis yapılması için yazılı istekte bulunduğu tarih, tahsis için istekte bulunmuş olmayan sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süredir".

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 108. maddesi gereğince sigortalılık başlangıç tarihinin belirlenmesine ilişkin açılan her dava, sigortalılığın saptanması istemini de içerdiğinden Kanun'un 79. maddesinin 10. fıkrasında düzenlenen ve "hizmet tespiti davası" olarak nitelendirilen bir görünüm arz etmektedir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 79. maddesinde ise; "Yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar çalıştıklarını, hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamları ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır." düzenlemesi bulunmaktadır.

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. ve 6. maddelerinde öngörülen koşulların oluşmasıyla birlikte çalıştırılanlar, kendiliğinden sigortalı sayılırlar. Ancak bu kimselerin ayrıca aynı Kanun'un 3. maddesinde sayılan istisnalara girmemesi gerekir. Çalıştırılanların, başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın sigortalı niteliğini kazanmaları 506 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 1. fıkrasında yer alan açık hüküm gereğidir.

Öte yandan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde kısa vadeli sigorta kollarının iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortası kollarını; uzun vadeli sigorta kollarının malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası kollarını ifade ettiği belirtilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506 sayılı Kanun'da olduğu gibi her bir sosyal riski güvence altına alan bir sosyal sigorta sistemi benimsememiş, sosyal tehlikeleri kendi içinde gruplandırarak uzun vadeli sigorta kolu ile kısa vadeli sigorta kolu olmak üzere iki sigorta kolu içinde düzenlemiştir (Güzel, Ali/Okur, Ali Rıza/Canıklıoğlu Nursen; Sosyal Güvenlik Hukuku, Yenilenmiş 18. Bası, İstanbul 2020, s.463).

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kısa vadeli sigorta kollarından olan iş kazası ve meslek hastalığı (birlikte), hastalık ve analık sigortalarını ayrı ayrı düzenlemiş, bunların primlerini ayırmışken 5510 sayılı Kanun bu sigorta kollarını "Kısa Vadeli Sigorta Hükümleri" başlığı altında birlikte düzenlemiş bulunmaktadır. Bu sigorta kollarının ortak özellikleri kısa vadede ortaya çıkan risklerden oluşması ve fon biriktirme esasına dayanmamasıdır (Tuncay, A.Can/Ekmekçi, Ömer; Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 20.Bası, İstanbul 2019, s.387).

Belirtilmelidir ki kısa vadeli sigorta kolları anlık oluşabilecek riskleri kapsamakta, sigortalıları kısa vadede oluşabilecek risklere karşı koruma fonksiyonunu yerine getirmektedir.

Kısa vadeli sigorta kollarından olan iş kazası ve meslek hastalığı sigortası mesleki risk; hastalık ve analık sigortaları ise fizyolojik risk grubunu oluşturmaktadır. Sosyal güvenlik sistemlerinin temel amacı iş kazası, meslek hastalığı, hastalık, analık gibi risklerin ortaya çıkması durumunda bu tür risklerle karşılaşan sigortalılara ekonomik bir güvence sağlamaktır. Bu nedenle SGK, sigortalıların bu riskler karşısındaki kayıplarını önlemek ve olumsuzluklarını gidermek için çeşitli maddi yardımlar ve haklar sağlamaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 16. maddesinde iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasından sağlanan haklar düzenlenmiştir. Bu haklar sigortalıya geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi, sürekli iş göremez durumuna girmiş olan sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanması, iş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine gelir bağlanması, gelir bağlanmış olan kız çocuklarına evlenme ödeneği; ve iş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı için ilgili maddede belirtilen yakınlarına cenaze ödeneği verilmesi olarak sıralanmıştır.

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda kısa vade sigorta kolları gibi uzun vade sigorta kolları da tanımlanmamış malûllük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları olarak ayrı ayrı düzenlenmiştir.

Malûllük durumu uzun vadeli sigorta kolu içinde düzenlenen ilk sosyal tehlikedir. Malûllük yaşlılık ve ölüm gibi kalıcı ve sürekli etki yaratır. Bu nedenle bu kapsamda yapılan yardım da süreklilik taşır. Malûl duruma düşmesi nedeniyle çalışamayan ve ücretinden yoksun kalan sigortalıya mahrum kaldığı bu gelir, uzun vadeli sigorta kolundan sağlanır (Güzel/Okur/Canıklıoğlu s. 463).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre uzun vadeli sigorta kolları arasında yer alan yaşlılık sigortası kolu da yine uzun süreli yardım yapan sigorta türü olup sosyal sigortalıların kuşkusuz en önemli kollarından birisidir. Bu sigorta

kolu ile çalışma gücünü kaybetmiş veya çalışma gücü azalmış sigortalılara yaşamlarını idame ettirmek için sosyal güvence sağlanması amaçlanır.

Uzun vadeli sigorta kolları arasında son düzenlenen ölüm sigortası ise sigortalının ölümü hâlinde geride kalanların başka bir deyişle geçimi sigortalı tarafından sağlanan aile bireylerinin geleceklerini güvence altına almayı amaçlar. Korumanın kapsamı ölenin geride bıraktığı aile bireyleridir. Ancak bunun sosyal sigortalar uygulamasındaki özelliği, sigortalının iş kazası ve meslek hastalığı dışında kalan bir nedenden ötürü ölümü hâlinde geride kalanlarına gelir bağlanması ve bazı yardımlar sağlanmasıdır. Nitekim sigortalının iş kazası ve meslek hastalığı dolayısıyla ölümü hâlinde geride kalanlarına yapılacak yardımlar ve bunların koşulları iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasında düzenlenmiş bulunmaktadır (Tuncay/Ekmekçi; s.546).

Mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde ise hizmet süresinin kurumlara emeklilik keseneği veya malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödenmiş süreleri ifade ettiği belirtilmiştir.

Gelinen bu noktada "el halıcılığı dokuma işi" üzerinde durulmalıdır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun ilk hâlinde "el halıcılığı dokuma işlerinde çalışanlar" hakkında özel bir düzenleme bulunmamakta iken 09.07.1987 tarihinde yürürlüğe giren 20.06.1987 tarihli ve 3395 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile 506 sayılı Kanun'un "Sigortalı sayılmayanlar başlıklı" 3. maddesinin II numaralı fıkrasına (D) bendi eklenmiş olup buna göre;

"D) El halıcılığı dokuma işlerinde çalışanlar hakkında yalnız iş kazaları ile meslek hastalıkları, analık ve hastalık sigorta kolları uygulanır. Ancak bunlar istekleri halinde malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları bakımından 85 inci madde hükmüne göre isteğe bağlı sigortalı olabilirler".

Söz konusu hüküm 06.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4958 sayılı Kanun'un 57. maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olup yürürlükten kaldırmaya yönelik yasama işleminin geriye yürütüleceğine ilişkin herhangi bir yasal düzenleme de bulunmamaktadır.

Şu durumda 09.07.1987–05.08.2003 (dahil) dönemi bakımından 506 sayılı Kanun'un 3. maddesinin II numaralı fıkrasının D bendinde belirtilen el halıcılığı dokuma işlerinde geçen hizmetin uzun vadeli sigorta kollarına tabi zorunlu sigortalılık olarak değerlendirilemeyeceği belirgindir.

İşe giriş bildirgesinde yazılı çalışma başlangıç tarihinin uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigorta başlangıç tarihi kabul edilebilmesi için çalışmanın da uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak geçmesi gerekir.

09.07.1987–05.08.2003 (dahil) dönemi bakımından el halıcılığı dokuma işlerinde çalışanlar kısa vadeli sigorta kollarına tabi olup uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmadıklarından, bunların bu işyerlerinde sigortalı oldukları ilk tarihin sigorta başlangıç tarihi kabul edilmesine imkân bulunmamaktadır.

36. Somut olayda dava dışı Mustafa Eldem'e ait işyerinden davacı adına 02.02.1991 tarihli ilk işe giriş bildirgesinin düzenlendiği ve Kurum kayıtlarına intikal ettiği, dava dışı işveren tarafından düzenlenen 1991 yılı 1. dönem bordrosunda davacının adının bulunduğu, uyumsuzluk konusu dönem bakımından davacının isteğe bağlı sigortalılık başvurusunun bulunmadığı, davalı Kurum tarafından anılan tarih itibarıyla ilk işe giriş bildirgesi verilmiş ise de ilgili dönemlere ait bordroların verilmemesi ve uzun vadeli sigorta kollarına göre prim

ödenmemesi nedeniyle davacının sigortalı çalışması bulunmadığının bildirilmesi üzerine eldeki davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Öte yandan dava dışı işverenin halı imalatı mahiyetli işyerinin 01.02.1981 tarihinde Kanun kapsamına alındığı, 30.04.1998 tarihinde ise kapsamdan çıkarıldığı, yargılama sırasında dinlenen bordro tanıkları, davacı ile birlikte Mustafa Eldem'e ait el dokuma atölyesinde çalışmaya başladıklarını, davacı dâhil çalışan tüm işçilerin ayrı tezgahının olduğunu, davacının iki yıl çalıştıktan sonra işten ayrıldığını beyan ettiği anlaşılmıştır.

Bu durumda yukarıda yapılan açıklamalara, somut olaya ilişkin maddi ve hukukî olgulara göre; uyumsuzluk döneminde yürürlükte bulunan 506 sayılı Kanun'un 3/II-(D) bendine göre el halıcılığı dokuma işlerinde çalışanlar hakkında iş kazaları ile meslek hastalıkları, analık ve hastalık sigorta kolları uygulanacağından malüllük, yaşlılık, ölüm sigorta kollarının uygulanmayacağı ve bu hükmün sonucu sözü edilen tarihin sigortalılık başlangıcı olarak kabul edilemeyeceği gözetilerek davacının dava dışı işverene bağlı olarak yerine getirdiği faaliyetin "el halıcılığı dokuma işi" olup olmadığı araştırıldıktan sonra yapılan işin el halıcılığı kapsamında olduğunun anlaşılması hâlinde davanın reddine, aksi hâlde elde edilecek sonuca göre karar verilmelidir.

Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki hükümde direnilmesi doğru olmamıştır.

O hâlde direnme kararı bozulmalıdır.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 373/1. maddesi uyarınca dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 26.05.2022 tarihinde oy birliği ile kesin olarak karar verildi.